

ONDERZOEK NAAR DE PRODUCTIEKOSTEN VAN BROEDEIEREN

Door de Stichting van de Landbouw werd bij schrijven van 30 September 1952 aan het L.E.I. het verzoek gericht, een onderzoek in te stellen naar de kosten van de broedei-productie op vermeerderingsbedrijven.

Gezien de korte tijd welke voor een dergelijk onderzoek beschikbaar was, mede door de in genoemd schrijven gestelde termijn, moest in hoofdzaak worden gewerkt met het beperkte cijfermateriaal dat beschikbaar was. Slechts op enkele punten konden aanvullende gegevens worden verzameld.

Inleiding

Ieder jaar wordt een groot deel van de pluimveestapel vervangen door jonge dieren. Bij de huidige bedrijfsvoering in ons land, welke zich de laatste jaren in de richting van een iets snellere verjonging van de kippenstapel heeft ontwikkeld, wordt jaarlijks ongeveer 50% van de dieren vervangen. De voortbrenging van de jonge kuikens geschiedt nog slechts sporadisch op de gewone pluimveebedrijven zelf, en in hoofdzaak op speciaal daartoe ingerichte broedbedrijven.

Deze broederijen zijn in het kader van de teeltregeling verplicht de benodigde broedeieren te betrekken van erkende vermeerderingsbedrijven, welke op hun beurt weer uitsluitend met dieren, afkomstig van erkende fokbedrijven, mogen werken. Door de teeltregeling wordt op deze wijze een gesloten systeem gevormd dat, met de onder controle staande kippenstapel op fokbedrijven als basis, gunstige voorwaarden schept voor de handhaving en verbetering van het productievermogen van de Nederlandse pluimveestapel.

Uiteraard vormen de vermeerderingsbedrijven in dit systeem een belangrijke schakel, als producent van alle benodigde broedeieren. Deze vermeerderingsbedrijven hebben niettemin nog de belangrijkste inkomsten uit de verkoop van consumptie-eieren. De afzet van broedeieren belooft nl. gemiddeld naar schatting slechts 20 à 25% van de inkomsten uit pluimvee. De bedrijfsvoering dient echter te worden afgesteld op de productie van broedeieren. De extra kosten welke hiervoor worden gemaakt, moeten bij een rendabel vermeerderingsbedrijf compensatie vinden in de meeropbrengst uit broedeieren.

De prijs van broedeieren nu komt tot stand onder invloed van de vraag-en-aanbod-verhouding. In verband hiermede was het van betekenis dat:

1e. de vraag naar broedeieren in de afgelopen jaren bepaald werd door het aantal kuikens dat in totaal aan pluimveehouders jaarlijks werd toegewezen in het kader van de kuikenregeling. Deze kuikenregeling is voor 1953 inmiddels komen te vervallen.

2e. het aanbod van broedeieren wordt bepaald door het aantal vermeerderingsbedrijven en de omvang van de hennenstapel op deze bedrijven. Ieder pluimveebedrijf kan, indien het aan bepaalde objectieve eisen voldoet, worden erkend als vermeerderingsbedrijf. Tot dusver verkeerden vermeerderingsbedrijven in een min of meer bevoorrechte positie t.a.v. voeder- en kuikentoe wijzing, hetgeen zonder twijfel invloed heeft gehad op de animo om een erkenning als vermeerderingsbedrijf te verkrijgen. Bij het verdwijnen van de kuikenregeling zullen deze nevenvoordelen grotendeels vervallen, zodat de rentabiliteit van de broedeiproductie als zodanig dan de enige economische factor blijft, welke het aanbod van broedeieren bepaalt.

In deze nota is als doel gesteld de productiekosten van de broedeieren te benaderen op vermeerderingsbedrijven onder normale omstandigheden. Hierbij is uitgegaan van boekhoudgegevens van vermeerderingsbedrijven en is voorts gebruik gemaakt van praktijkinformaties en van de gegevens welke bij het onderzoek naar de kostprijs van consumptie-eieren voor 1952 reeds werden vastgelegd in L.E.I.-rapport No 168.

Met behulp hiervan is een synthetische berekening opgesteld voor de extra kosten van een pluimveestapel van gemiddeld 100 hennen op een normaal vermeerderingsbedrijf in vergelijking met een vrij bedrijf. Een overzicht van deze berekening is gegeven in Staat A, terwijl in bijlage I een meer uitvoerige toelichting is gegeven.

Staat A

OVERZICHT VAN DE PRODUCTIEKOSTEN VAN EIEREN OP VRIJE BEDRIJVEN
 EN DE EXTRA KOSTEN OP VERMEERDERINGSBEDRIJVEN
 - PER 100 GEMIDDELD AANWEZIGE HENNEN -
 (prijspeil Nov. 1952)

	Totale kosten vrije bedr.	Extra kosten verm. bedr.	Nadere omschrijving van de extra kosten op vermeerderingsbedrijven
	gld	gld	
1. Arbeidskosten	416,-	16,64	verhoging met 4 %.
2. Voederkosten	1.918,-	96,90	voederkosten fokhanen.
		9,67	kosten foktoomvoeder
3. Aankoop kuikens	85,-	41,-	prijverschil kuikens.
		56,88	aankoop jonge haantjes.
4. Hokkosten	98,-	3,92	verhoging met 4 %.
5. Rente pluimvee	33,-	2,09	hogere rente hennen.
		2,13	rente hanen
6. Veeartskosten	4,-	0,16	verhoging met 4 %.
7. Strooisel	18,-	0,72	verhoging met 4 %
8. Electriciteit, brandst.	17,-	-	
9. Klein gereedschap	7,-	0,28	idem
10. Pacht van grond	16,-	0,64	idem
11. Diverse kosten	9,-	0,36	idem
		0,71	vleugelmerken hanen
	<u>TOTAAL 2.621,-</u>	<u>232,10</u>	
Aftrekposten:			
12. Omzet en aanwas	176,-	24,90	opbrengst slachthanen
13. Waarde mest	15,-	0,60	verhoging met 4 %
	<u>NETTO KOSTEN 2.430,-</u>	<u>206,60</u>	
14.		67,50	Opbrengstderving door lagere productie per hen.
15.		24,50	Opbrengstderving door productieverhuizing
		<u>298,60</u>	<u>TOTALE EXTRA KOSTEN</u> t.b.v. de broedei-productie

Volgens voorgaande berekening, waarop in bijlage I een uitvoerige toelichting wordt gegeven, bedragen de extra kosten, die voor een rendabele bedrijfsvoering op vermeerderingsbedrijven, door de extra opbrengst uit broedeieren dienen te worden gecompenseerd: f. 2,99 per hen.

Het is bekend dat vele vermeerderingsbedrijven minder broedeieren afleveren dan theoretisch mogelijk is. Voor een deel is dit gevolg van het feit dat de vraag naar kuikens, hoewel het broedseizoen ongeveer 3 maanden duurt, zich in een kortere periode concentreert, zodat er in de overige tijd noodzakelijk een overaanbod van broedeieren moet zijn. Voorts bestaan er zeer grote verschillen tussen de diverse rassen en kruisingen t.a.v. de verhouding tussen vraag en aanbod van broedeieren. Alleen in het geval dat een vermeerderingsbedrijf gecombineerd is, of nauwe relaties onderhoudt, met een broederij, spelen deze factoren geen rol. Deze combinatie moet echter tot de uitzonderingen worden gerekend.

Uit gegevens van het Bedrijfschap voor Pluimvee en Eieren over 1952 blijkt dat alle vermeerderingsbedrijven gemiddeld 28,8 broedeieren per, tijdens het broedseizoen aanwezige, hen, werden afgeleverd. Dit cijfer komt zeer goed overeen met dat, wat in de boekhoudingen werd gevonden nl. 31 per, gemiddeld over het jaar aanwezige, hen, hetgeen overeenkomt met ruim 29 per tijdens het broedseizoen aanwezige, hen.

Nu de kuikenregeling is afgeschaft mag niet zonder meer worden verwacht dat in seizoen 1953 eenzelfde aantal broedeieren gemiddeld zal worden afgeleverd. Algemeen wordt immers een grotere vraag naar kuikens, en dus naar broedeieren, verwacht.

Gezien ook de grote verschillen tussen de rassen en kruisingen, zijn hieronder de extra kosten per broedei berekend bij verschillende aantallen per hen afgeleverde broedeieren.

					extra kosten per broedei
bij 25 afgeleverde br. eieren	per	hen			12,0 ct
" 28	"	"	"	"	10,7 "
" 30	"	"	"	"	10,0 "
" 32	"	"	"	"	9,3 "
" 35	"	"	"	"	8,5 "
" 40	"	"	"	"	7,5 "

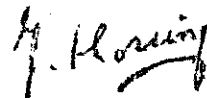
Indien men dus uitgaat van een productie van 30 broedeieren per hen, dan ligt de rentabiliteitsgrens van de broedeiproductie bij een broedeiprijs, welke 10 cent ligt boven de tijdens het broedseizoen geldende prijs voor consumptie-eieren.

De eierprijs tijdens het broedseizoen is uiteraard niet tevoren bekend. Bij de berekening is echter uitgegaan van het gemiddeld verschil tussen de voorjaarsprijs en de Oct/Nov.prijs in de laatste 4 jaren ad 4,9 cent. Stelt men dit verschil als normaal, dan kan men ook de broedeiprijs, waarbij de extra kosten worden vergoed, in bovenstaand geval berekenen op 5,1 cent boven de Oct/Nov.prijs van consumptie-eieren.

Indien wordt uitgegaan van een ander aantal af te leveren broedeieren, worden deze bedragen uiteraard ook anders. Deze laten zich op eenvoudige wijze uit bovenstaande gegevens afleiden.

's-Gravenhage, 1 November 1952

De Directeur,



Samengesteld o.l.v. Ir C.M. Hupkes.

(Dr J. Horring)

Bijlage I.

TOELICHTING OP DE BEREKENING VAN EXTRA KOSTEN OP VERMEERDERINGSBEDRIJVEN
(Staat A)

Voor de toelichting op de berekening van de productiekosten van eieren op vrije bedrijven kan in hoofdzaak worden verwezen naar rapport No 168. Op enkele punten zijn kleine correcties nodig gebleken in verband met latere prijswijzigingen.

Verloop pluimveestapel

In rapport No 168 is het verloop van een pluimveestapel van gemiddeld 100 hennen berekend, op basis van selectie en uitval op vrije bedrijven volgens de bedrijfsboekhoudingen. Uit de boekhoudingen van vermeerderingsbedrijven blijkt dat in voorgaande jaren sterker werd geselecteerd dan op vrije bedrijven. Dit verschil was in het laatste boekjaar 1950/51 veel kleiner geworden doordat de vrije bedrijven veel sterker zijn gaan verjongen. In dit jaar werden van de jonge hennen op vermeerderingsbedrijven 52% voor het 2e jaar aangehouden; op vrije bedrijven bedroeg dit percentage 60%. De vermeerderingsbedrijven houden echter meer oude hennen aan nl. 26% van het beginaantal hennen van 1 jaar of ouder tegenover 21% op de vrije bedrijven.

Op grond hiervan is bij de vermeerderingsbedrijven met hetzelfde verloop rekening gehouden als in rapport No 168 voor gewone bedrijven werd berekend. Dit verloop kan als volgt worden weergegeven.

	1e legs- hennen	oudere hennen	totaal
begin boekjaar	67	58	125
uitval	23	44	67 (= aantal te vervangen hennen)
einde boekjaar	44	14	58

Op vermeerderingsbedrijven moet naast de hennen een aantal fokhanen worden gehouden. Over het boekjaar Nov. '50 - Nov. '51 zijn van 64 vermeerderingsbedrijven gegevens beschikbaar omtrent het aantal gehouden hanen en het verloop daarvan.

Op de meeste bedrijven blijken de hanen te worden aangekocht omtrent Juni - Juli. In enkele gevallen worden eendagshaantjes op een vroeger tijdstip aangekocht; soms ook oudere hanen in Oct., Nov., of Dec. Voor de berekening is ervan uitgegaan dat op een normaal vermeerderingsbedrijf de hanen per 1 Juli worden aangekocht op een leeftijd van 13 weken. Uit dezelfde gegevens volgt voorts dat er op 1 October 8,3 hanen per 100 gemiddeld over het gehele jaar aanwezige hennen zijn. (indien althans later bijgekochte hanen worden meegerekend.) Van de aangekochte hanen blijkt voor 1 Oct. 8,4% uit te vallen (waarbij sterfte onder zeer jong aangekochte haantjes buiten beschouwing is gelaten). Om dus per 1 Oct. op 8,3 hanen te komen moeten per 1 Juli 9,1 hanen worden aangekocht, waarvan 0,4 geen opbrengst geven en 0,4 voor slacht worden verkocht. Over de periode 1 Juli - 1 October zijn dus gemiddeld 8,7 jonge hanen aanwezig.

Van de 8,3 hanen op 1 October blijken er tot 15 April 1,2 uit te vallen, waarvan 0,4 door sterfte en 0,8 voor slacht verkocht. De selectie geschiedt hoofdzakelijk in de maanden October en November, zodat gemiddeld over de periode 1 Oct. - 15 April 7,4 hanen aanwezig zijn. Na half April worden nog slechts sporadisch hanen aangehouden. Voor de berekening is er van uitgegaan dat alle overgebleven hanen tegen slachtwaarde worden verkocht.

Samenvattend kan van het verloop van het aantal hanen per 100 gemiddeld over het jaar aanwezige hennen, het volgende overzicht worden gegeven:

aantal per 1 Juli aangekochte 13-weekse haantjes	9,1
aantal hanen per 1 October	8,3
aantal hanen per 15 April	7,1
totaal uitval door sterfte	0,8
aantal hanen voor verkoop tegen slachtwaarde	8,3
gem. aantal hanen tijdens opfok (1 Juli - 1 Oct.)	8,7
gem. aantal hanen in de periode 1 Oct. - 15 Apr.)	7,4
aantal "haanjaren" in de periode 1 Oct. - 15 Apr.:	
6,5 / 12 x 7,4	4,0

Ter oriëntatie zij hier voorts vermeld dat tijdens het broedseizoen (Jan. t/m Mrt) 7,2 hanen aanwezig zijn en 106 hennen. Op iedere 100 tijdens het broedseizoen aanwezige hennen zijn er dan dus 6,8 hanen.

1. Arbeidskosten

In de berekening voor consumptie-eieren op vrije bedrijven is de post arbeidsloon gebaseerd op een vaste norm voor de arbeidsbehoefte, nl. 3,71 uur per hen, gewaardeerd tegen het uurloon van de vaste arbeider-veeverzorger in de zandprovincies volgens de geldende C.A.O.'s.

Er zijn geen redenen om aan te nemen dat de benodigde arbeid voor de verzorging van hennen op vermeerderingsbedrijven onder normale omstandigheden afwijkt van de op vrije bedrijven benodigde arbeid. In de berekening is derhalve als extra arbeidskosten op vermeerderingsbedrijven alleen per gemiddeld aanwezige haan ("haanjaar") eenzelfde bedrag als per hen in rekening gebracht, zodat de extra arbeidskosten op vermeerderingsbedrijven 4,0% van het loonbedrag per 100 hennen op vrije bedrijven bedragen. Hierbij is overwogen dat de verzorging van hanen wellicht minder arbeid vraagt dan van hennen, doch dat anderzijds op vermeerderingsbedrijven enige extra arbeid nodig is i.v.m. sortering van broedeieren en administratie.

Het berekende uurloon is sedert het verschijnen van rapport No 168 verhoogd en wel tot f. 1,12 (incl. soc. kosten).

2. Voederkosten

De extra voederkosten op vermeerderingsbedrijven bestaan uit:

a) voederkosten hanen:

Omtrent het voederverbruik van hanen zijn geen exacte gegevens bekend. Op grond van diverse informatie, o.a. van de Schothorst en Beekbergen is voor de berekening het voederverbruik van hanen tijdens de opfokperiode 20% hoger gesteld dan dat van hennen van dezelfde leeftijd en het voederverbruik van volwassen hanen 10% boven dat van leghennen.

Sedert de opstelling van rapport No 168 zijn de voederprijzen verlaagd; thans is met deze lagere prijzen rekening gehouden. De voederkosten voor de hanen worden dan als volgt berekend:

Opfokperiode:

overgangvoer : $8,7 \times 2,5 \text{ kg} \times 1,20 = 26,1 \text{ kg} \text{ à f. } 38,20 = 9,97$
gem. graan : $8,7 \times 3,7 \text{ kg} \times 1,20 = 38,6 \text{ kg} \text{ à f. } 39,10 = 15,09$

1 Oct. - 15 April:

gem. graan : $7,4 \times 20 \text{ kg} \times \frac{6,5}{12} \times 1,10 = 88,2 \text{ kg} \text{ à f. } 39,10 = 34,49$
foktoomvoer : $7,4 \times 20 \text{ kg} \times \frac{4}{12} \times 1,10 = 54,3 \text{ kg} \text{ à f. } 40,95^1 = 22,24$
ochtendvoer : $7,4 \times 20 \text{ kg} \times \frac{2,5}{12} \times 1,10 = 33,9 \text{ kg} \text{ à f. } 39,50 = 13,39$
aardappelen : $7,4 \times 6 \text{ kg} \times \frac{6,5}{12} \times 1,10 = 26,5 \text{ kg} \text{ à f. } 5,65 = 1,50$
Groenvoeder enz.: $7,4 \times \text{f. } 0,05 \times \frac{6,5}{12} \times 1,10 = 0,22$

Totaal voederkosten hanen p. 100 hennen: 96,90

b) Vervanging van ochtendvoer voor hennen door foktoomvoer gedurende 4 maanden: $100 \times \frac{4}{12} \times 20 \times \text{f. } 1,45^1 = 9,67$
Totaal extra voederkosten 106,57

3. Aankoop eendagskuikens en fokhanen

Daar voor de vermeerderingsbedrijven het verloop van de pluimveestapel gelijk is verondersteld aan dat op vrije bedrijven zijn ook hier 67 jonge hennen voor de vervanging van de hennen nodig. Ook de opfokresultaten mogen gelijk worden verondersteld, zodat 82 gesexte eendagskuikens nodig zijn. De vermeerderingsbedrijven moeten deze van fokbedrijven betrekken tegen een hogere prijs. Vorig jaar bedroeg dit prijsverschil f. 0,50 per gesext kuiken, zodat per 100 hennen de extra kosten $82 \times \text{f. } 0,50 = \text{f. } 41,-$ bedragen. Er wordt voorts 9,1 jonge (13 weekse) hanen aangeschaft. De prijs hiervan kan worden gesteld op f. 6,25 per stuk.

4. Hokkosten

Hiervoor is als extra kosten per gemiddeld aanwezige volwassen haan eenzelfde bedrag als per hen in rekening gebracht. Op vermeerderingsbedrijven worden deze kosten per 100 hennen dus 4,0% hoger.

1) Voor de berekening van de prijs van foktoomvoer zie bijl. III

5. Rente pluimveestapel

De investering in de hennenstapel dient voor vermeerderingsbedrijven iets hoger te worden gesteld dan voor vrije bedrijven door de hogere waarde van kuikens. Voor vrije bedrijven is de gemiddelde investering per opgefokte jonge hen op f. 2,50 gesteld; voor vermeerderingsbedrijven dient de investering in jonge hennen op f. 2,75 te worden gesteld. Per 1 jarige hen is voor vrije bedrijven f. 6,50 gerekend, voor vermeerderingsbedrijven wordt dit f. 7,-.

De waarde van oudere hennen is gelijk gesteld.

De extra-investering per gemiddeld 100 hennen bedraagt dan:

58 1e legshennen x f. 0,50 = f. 29,-
70 jonge hennen x " 0,25 = f. 17,50
Totaal f. 46,50

Hiervoor dient dus aan extra rente $4\frac{1}{2}\%$ = f. 2,09 te worden gerekend.

De waarde van de hanen bedraagt bij aankoop f. 6,25, per 1 Oct. is deze op f. 9,75 gesteld en per 15 April op f. 3,- (slachtwaarde)

Gedurende de opfokperiode dient dus aan rente te worden gerekend. $4\frac{1}{2}\%$ van $(8,7 \times 3/12 \times f. 8,-)$ = f. 0,78 en gedurende de periode 1 Oct. - 15 Apr.:

$4\frac{1}{2}\%$ van $(7,4 \times 6,5/12 \times f. 7,50)$ = f. 1,35

6. Voor veeartskosten is per haan een gelijk bedrag als per hen op gewone bedrijven, als extra kosten berekend. De kosten van pullorum-onderzoek zijn verwaarloosd, daar dit nog slechts in zeer exceptionele gevallen nodig is.

- 7 t/m 11. Als extra kosten voor vermeerderingsbedrijven is voor de posten strooisel, klein-gereedschap, kosten uitloop en overige kosten eveneens een bedrag per gemiddeld aanwezige haan in rekening gebracht, gelijk aan het bedrag per hen op vrije bedrijven. Onder overige kosten is bovendien per haan (op 1 Oct.) f. 0,085 berekend voor de kosten van vleugelmerken.

12, 13. Omzet en aanwas, en waarde mest

De post omzet en aanwas zal op een vermeerderingsbedrijf per 100 hennen bij een overigens gelijk verloop van de pluimveestapel iets groter zijn. De slachtwaarde van de hanen vormt nl. een extra opbrengst, welke gesteld is op f. 3,- per dier (gelijk aan de waarde van de slachtkip).

Voor de mest is per haan ook eenzelfde opbrengst als per hen gerekend.

- 1) De afschrijving van de fokhanen dient eerst tijdens het broedseizoen te geschieden.

14. Opbrengstderving door lagere productie

De boekhoudingen geven een niet onbelangrijk verschil te zien tussen de gemiddelde leg op vrije bedrijven en op vermeerderingsbedrijven:

boekjaar	Gemiddelde leg per hen per jaar	
	vrije bedrijven	vermeerderings- bedrijven
1947/48	173	162
1948/49	174	162
1949/50	173	161
1950/51	181	166

Hierbij zijn de eieren van jonge hennen buiten beschouwing gelaten.

Deze verschillen zijn niet geheel verklaarbaar. Weliswaar komen er onder de vrije bedrijven een aantal met gekruiste rassen voor, welke bij de vermeerderingsbedrijven uiteraard ontbreken. Van verschillende kruisingen wordt verondersteld dat ze productiever zijn dan de zuivere rassen. Doch ook op bedrijven met zuivere W.L. komt dit verschil naar voren.

Uit een nadere analyse van de spreiding in deze legcijfers blijkt dat de wiskundige betrouwbaarheid van het hier gevonden verschil klein is, zodat de invloed van de toevallige bedrijfskeuze groot moet worden geacht.

Er zijn uiteraard wel enkele oorzaken te noemen waardoor de vermeerderingsbedrijven tot een lager legcijfer komen. Zo maakt de beperking van de winterverlichting het de vermeerderingsbedrijven niet mogelijk om, zoals op vrije bedrijven wel geschiedt, een deel der hennen in de herfst sterk te verlichten en vervolgens op te ruimen. Met het oog op de eiproductie in het broedseizoen zullen vermeerderingsbedrijven in de maanden December en Januari zelfs zo weinig mogelijk hennen opruimen. (In October wordt echter iets sterker geselecteerd dan op vrije bedrijven.) Forceren van de leg in de herfstmaanden is op zichzelf ook reeds ongewenst, in verband met de kwaliteit van de broedeieren. Er bestaan voor de vermeerderingsbedrijven voorts redenen, hennen tot na het broedseizoen aan te houden, welke om hun lagere productiviteit op gewone bedrijven in December en Januari worden opgeruimd.

De vermeerderingsbedrijven zijn voorts verplicht een zeker percentage overjarige dieren aan te houden. Voor een gemiddeld bedrijf heeft deze verplichting echter geen reële betekenis.

Naar aanleiding van bovenstaande overwegingen is voor de berekening aangenomen dat, uitsluitend als gevolg van de bijzondere bedrijfsvoering van vermeerderingsbedrijven als zodanig, het verschil in productie 5 eieren per hen per jaar bedraagt. Op dit punt zou een nader onderzoek zeer gewenst zijn.

Als extra kosten voor vermeerderingsbedrijven zijn derhalve de gemiddelde productiekosten van 5 eieren per hen in rekening gebracht.

15. Opbrengstderving door productieverhuiving

Een factor, welke ook in de berekening verdisconteerd dient te worden, is de verschuiving welke op vermeerderingsbedrijven optreedt in het verloop van de eiproductie gedurende het jaar. Deze verschuiving heeft door het sterke seizoenbeloop van de eierprijzen ongunstige gevolgen voor de totale opbrengst. Bij de bepaling van de rentabiliteit van vermeerderingsbedrijven mag deze factor derhalve niet buiten beschouwing blijven.

Met de thans ter beschikking staande gegevens kan de invloed ervan globaal als volgt worden benaderd:

Volgens de boekhoudgegevens over 1951/52 was het verloop van eiproductie op vrije- en vermeerderingsbedrijven zoals in grafiek 1 van bijlage II is aangegeven. Hieruit blijkt, dat de eiproductie op vermeerderingsbedrijven een belangrijke verschuiving te zien gaf. Over de periode November t/m Februari werden in totaal 6,6% van de jaarproductie minder geraapt, in de maanden Maart en April 4,0% meer terwijl ook gedurende de zomermaanden iets meer eieren werden geproduceerd.

Uit grafiek 2 van bijlage II blijkt, dat de eierprijzen in de afgelopen 4 jaren in October, November en December een sterke top vertonen terwijl Februari, Maart, April en Mei lage prijzen te zien geven.

Uit grafiek 1 volgt dat de lagere productie op de vermeerderingsbedrijven in November en December 4% bedraagt en ongeveer gelijk is aan de hogere productie in Maart en April.

De lagere productie in October, Januari en Februari tegenover de hogere productie in Mei en de volgende zomermaanden heeft bij het prijsbeloop, zoals dat in de laatste jaren was, slechts weinig invloed op de totale opbrengst, omdat de eierprijzen in deze maanden slechts geringe verschillen vertonen. Globaal kan dus worden gezegd, dat alleen de eerstgenoemde verschuiving ad 4% (= ± 7 eieren per hen) van November/December naar Maart/April een opbrengstderving ten gevolge heeft.

Deze verschuiving van de productie is op zichzelf niet ondoelmatig omdat daardoor meer broedeieren kunnen worden geraapt, welke een hogere prijs dan de consumptie-eieren opbrengen. Ze verhoogt dus de extra kosten per hen, doch tegelijkertijd de productie van broedeieren en dus de kans op een grotere afzet.

Doordat dit jaar het verlichtingsverbod voor vermeerderingsbedrijven is verzacht mag worden verwacht, dat verschuiving kleiner zal worden dan vorig jaar, zodat deze wordt gesteld op 5 eieren per hen. De extra kosten per hen bedragen dan 5 x het prijsverschil November/December ten opzichte van Maart/April.

Dit laatste prijsverschil kan alleen achteraf worden geconstateerd. Gezien het betrekkelijk uniforme seizoenbeloop van de eierprijzen biedt het verschil, zoals dat gemiddeld in de jaren 1948/49 t/m 1951/52 lag, wel enig houvast. Dit bedroeg nl. 4,9 cent, variërend van 4,3 tot 6,3.

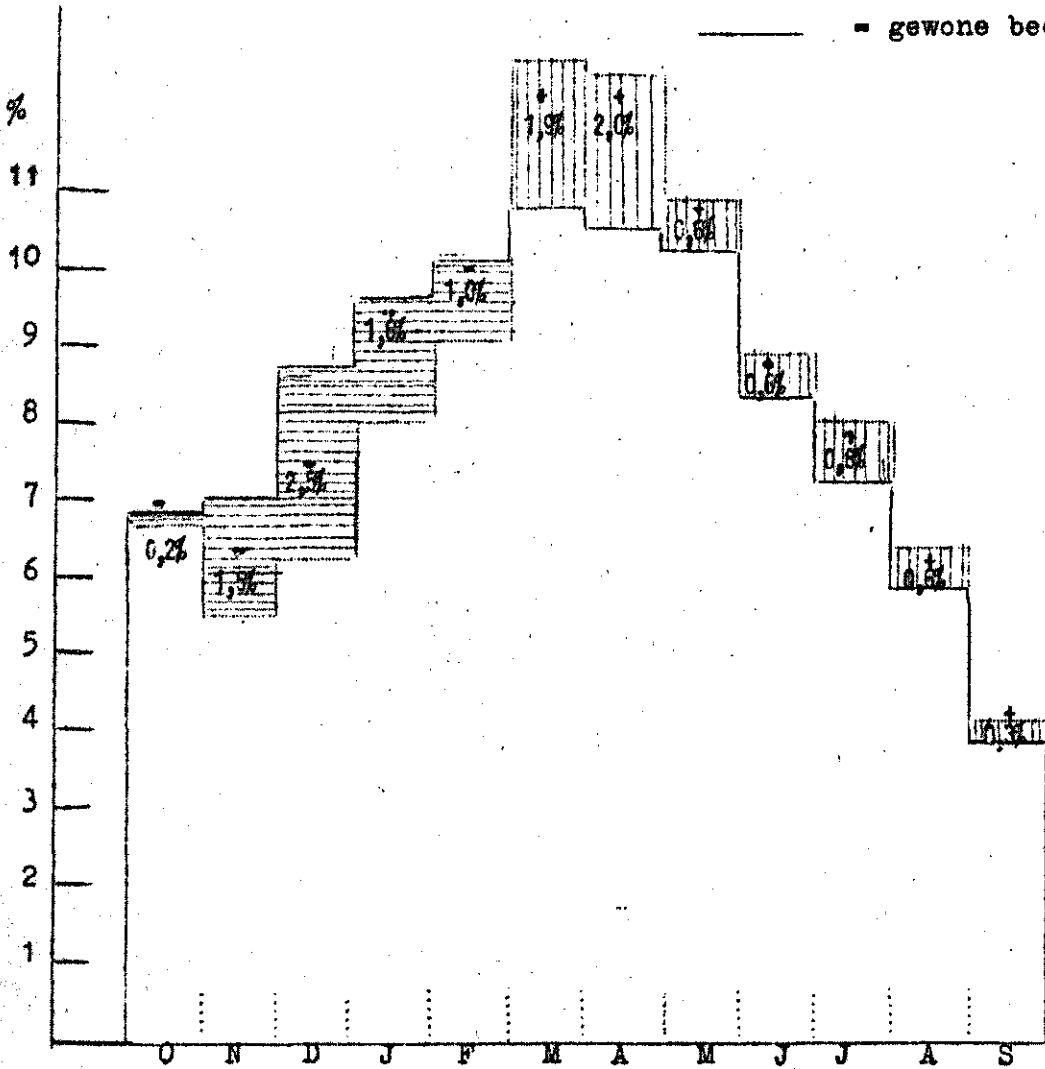
Op basis van dit gemiddelde prijsverschil over 4 jaren worden de totale extra kosten per hen dus $5 \times 4,9 = 24,5$ cent.

Bijlage II, grafiek 1

Eiproductie p. maand in procenten van totale jaarproductie

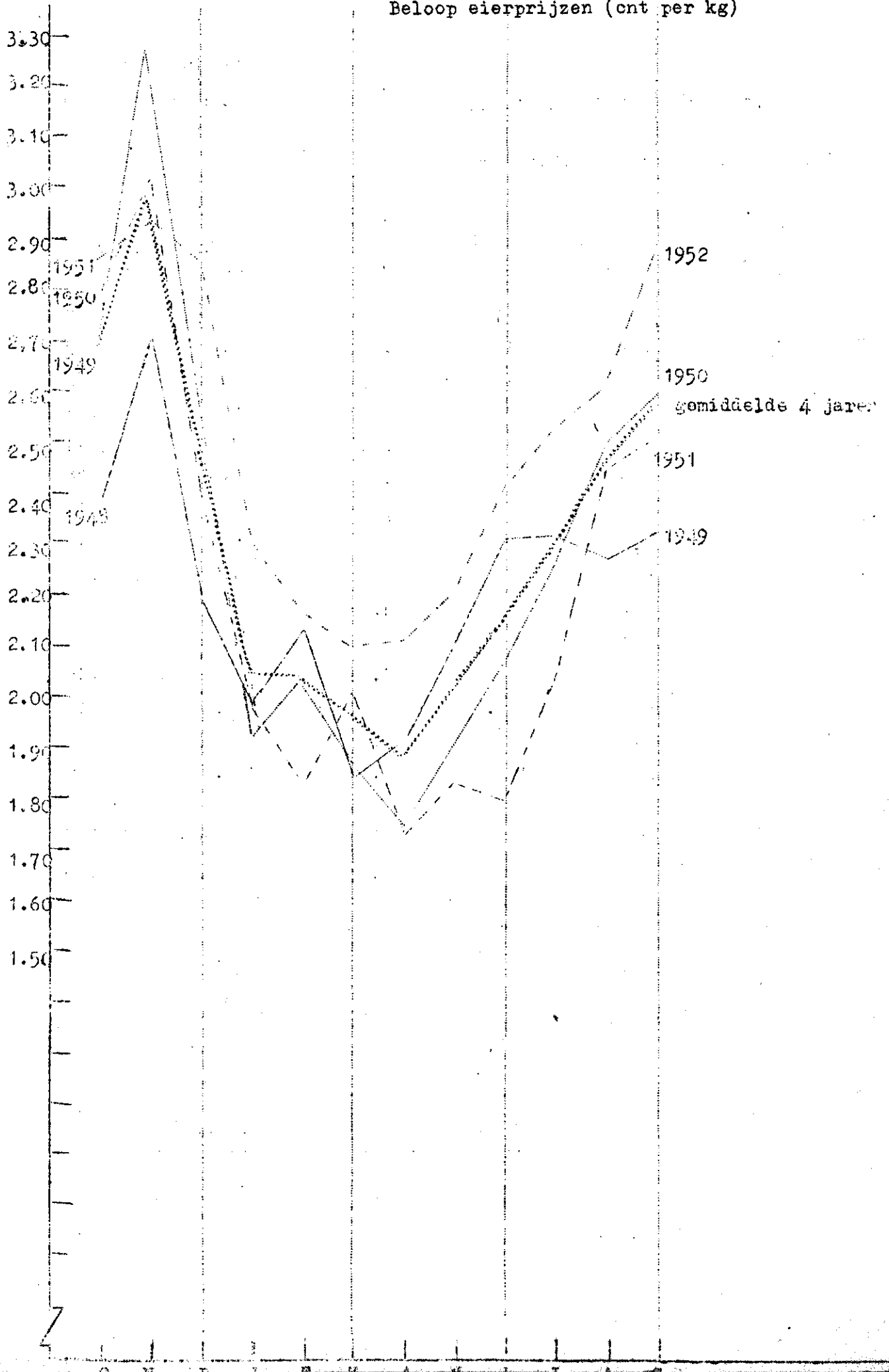
Boekjaar 1951/52

----- = vermeerderingsbedrijven
----- = gewone bedrijven



Bijlage II, grafiek 2

Beloop eierprijzen (cnt per kg)



VERGELIJKENDE BEREKENING VAN DE PRIJS VAN OCHTENDVOER EN FOKTOOMVOER

C.L.O. Samenstelling 1 September 1952

	AVA prijs of	Ochtendvoer		Foktoomvoer	
	grooth.prijs	kg	bedrag	kg	bedrag
Cocos	32,-	4	1,28	4	1,28
Maïs (maal)	37,-	15	5,55	15	5,55
Haver	30,20	15	4,53	15	4,53
Sorgho	30,70	10	3,07	10	3,07
Gerst	32,70	13,5	4,41	9,5	3,11
Grint zemelen	22,50	15	3,38	15	3,38
Soyameel	38,50	11	4,24	8	3,08
Weipoeder	54,50		-	5	2,73
Vital	60,-		-	2	1,20
Diermeel 60%	55,50	3	1,67	3	1,67
Vismeeel 60%	56,10	6	3,37	6	3,37
Grasmeel	23,20	5	1,16	5	1,16
Mineralen	7,10	2,5	0,18	2,5	0,18
Vitamine A-D	375,-	0,2	0,75	0,2	0,75
		100,2	33,59	100,2	35,06
per 100 kg			33,52		34,99
1% verlies 100/99 x			33,86		35,34
1% verwerkingsverlies			34,08		35,58
Mengen		0,60		0,60	
Vracht		0,50		0,50	
Maalloon 83,5 kg en 76,5 kg à f. 0,65		0,54		0,50	
Labels enz.		0,10		0,10	
Papieren zakken		1,05	2,79	1,05	2,75
			36,87		38,33
Marge			2,60		2,60
Theoretische verbruikersprijs			39,47		40,93
Prijsverschil					1,46